

вплив на фінансову безпеку можуть мати як зовнішньо- так і внутрішнє середовище, а також непередбачені обставини.

Формування нової системи управління фінансами є основною стратегією для поліпшення фінансового стану та забезпечення фінансової безпеки. Фінансова безпека може бути визначена як захист діяльності підприємства від негативних зовнішніх і внутрішніх факторів, що дозволяє своєчасно реагувати на загрози і адаптуватися до несприятливих умов.

Список використаних джерел:

1 Єрмоленко О.А., Гречихін В.Р. Аналіз впливу внутрішніх та зовнішніх загроз на фінансову безпеку підприємства. *Приазовський економічний вісник. Електронний науковий журнал*. Запоріжжя. Класичний приватний університет. №5(10). 2018. 450 с. С.200-203

2 Лисьонкова Н.М., Коковіхіна О.О., Бойко Д.І. Грошово-кредитна безпека як складова фінансової безпеки держави. *Економіка і фінанси*. №2. 2017 С. 11-18

ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ

Литовченко О. Ю., канд. екон. наук, доцент, Буревич С., здобувачка передвищої освіти, ВСП «Житлово-комунального фахового коледжу Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова»

Сучасний розвиток економічних процесів в Україні відбувається в умовах високого ступеню різноманітних загроз. До вже давно існуючих економічних та соціальних проблем, фінансових криз та ризиків, пов'язаних з невизначеністю розвитку, додалася війна. Вона внесла свої деструктивні корективи: деякі підприємства вщент зруйновані, а решта не має змоги нормально функціонувати або працюють збитково, а деякі, навіть, вимушені призупинити виробництво чи взагалі припинити діяльність. Подібні ситуації наносять відчутний удар по економіці держави, підриваючи можливість створення національного доходу та формування запасу фінансової міцності країни, що дуже важливо під час воєнного стану, коли кошти потрібні як ніколи. Тож означені проблеми потребують сучасного вирішення, адже, як відомо, в екстремальних умовах виживає той, хто вміє швидко пристосуватися до ситуації. Саме тому першочерговою задачею менеджменту на рівні підприємств є пошук альтернативних, а головне дієвих шляхів покращення їх фінансового стану, що у свою чергу сприятиме покращенню економічного стану держави [1].

У сучасних економічних умовах діяльність кожного, навіть невеликого за обсягами діяльності підприємства, відіграє свою значиму роль у відновленні та покращенні стану важкої економічної ситуації, що склалася. У вирішенні подібних питань зацікавлене широке коло учасників ринкових відносин, адже всі країни взаємопов'язані та взаємозалежні. До прикладу, це складна ситуація з імпортом українського зерна та інших продовольчих товарів, що несе загрозу

голоду країн Азії та Африки. Економіка нашої країни традиційно є експортно орієнтованою, тож, аби уникнути подібних ситуацій та конфліктів у майбутньому, а також зберегти конкурентну спроможність на світовому ринку, Україна має шукати альтернативні шляхи регулювання. Наразі постачання відбувається через кордони країн-партнерів, зокрема Польщі та Румунії.

Щодо вітчизняних підприємств, то за допомогою економічного аналізу можна об'єктивно оцінювати внутрішні, зовнішні відносини економічних суб'єктів, характеризувати їхню платоспроможність, ефективність і прибутковість діяльності, визначати перспективи розвитку й на базі цього розробляти організаційні плани підвищення показників фінансового стану.

Кожну негативну ситуацію можна використати на свою користь і воєнний стан не є виключенням. Наприклад, бізнес на окупованих територіях, щоб не втрачати час і клієнтів намагається релокувати підприємства у безпечні регіони, тим самим створюються нові робочі місця або працівники, що вже працевлаштовані на фірмі, мають змогу виїхати з небезпечних територій при цьому не втрачаючи робочих місць. Нині в Україні переміщено близько 800 підприємств. Найбільше – до Львівської (28,6%), Закарпатської (17,9%), Чернівецької (12,2%), Івано-Франківської (8,3%), Тернопільської (7,5%) та Хмельницької (7,5%) областей. У вирішенні фінансових питань при переїзді допомагають банківські установи, зокрема Ощадбанк надає спеціальні кредити на релокацію бізнесу [2].

Для підприємств, котрі знаходяться на підконтрольних Україні територіях й мають змогу нормально функціонувати, найкращім варіантом є зміна спеціалізації та диверсифікація виробництва. Йдеться про розширення географії продажів та випуск більш диверсифікованого продуктового ряду. У більшості компаній із цим усе гаразд (хоча загалом український експорт у 2022р. скоротився на 35%). Асортимент продукції постійно розширюється, зростає частка продажів за кордон. При цьому співпрацювати з іноземними замовниками ці підприємці почали задовго до війни, а зараз лише поширюють свою експансію в інші країни, насамперед до Європейського Союзу, користуючись спеціальними привілеями для українського бізнесу. Цифри продажів продукції суттєво зросли під час війни. Де можливо, підприємці відкривають свої представництва в інших країнах, щоб бути ближчими до закордонного споживача [2].

В свою чергу держава сприяє відкриттю нових компаній. З цією метою запроваджуються комплексні зміни до законодавства та державних програм, спрямованих на підтримку економіки України. Зрозуміло, що в тяжких обставинах єдиним способом підтримки є тотальна дерегуляція, лібералізація та посилення державної підтримки, наприклад, скасування вимог щодо отримання ліцензій та дозволів на більшість видів діяльності, внесення до Трудового кодексу змін, спрямованих на лібералізацію трудових відносин під час воєнного стану, скасування перевірок, податкові новації і таке інше. Подібний варіант дасть змогу вирішити не одне питання: покращення особистого фінансового становища підприємця та фірми в цілому, а також економіки країни, надання робочих місць [3].

Із початком повномасштабного вторгнення зріс попит на товари військового призначення – це і зброя, і боєприпаси, і військова амуніція та інші. Як відомо, де попит – там і пропозиція, таким чином з'являється потреба у розширенні виробництва, а отже потрібні нові кадри, отже відбувається навчання та перекваліфікація. Також вітчизняна продукція є дешевшою, ніж закордонна, бо її не потрібно далеко транспортувати, що дає змогу державі заощаджувати певні кошти. Подібний підхід до вирішення ситуації дає змогу розв'язати одразу декілька питань, що стосуються як фінансової міцності підприємств, що виробляють означену продукцію, так й зміцнення оборонного та економічного потенціалу держави.

Отже, виходячи з вищезазначеного та розуміючи актуальність поставлених питань, саме зараз, в умовах воєнної економіки необхідно знаходити оптимальні шляхи покращення фінансового становища, як реальної, так й потенційної спроможності підприємства, аби забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед власними контрагентами й державою. Зокрема, шляхи покращення фінансових результатів на підприємстві складаються із вивчення ситуації на ринку, попиту на продукцію, з метою зміни спеціалізації та перекваліфікації робітників, розширення виробництва; дослідження руху грошових коштів та розгляду можливостей заощаджувати аби якнайшвидше адаптуватися та утриматися на плаву; розгляду альтернативних шляхів збуту продукції. Успіх фінансової стратегії гарантується за умов, коли теоретичні цілі відповідають реальним можливостям, управління фінансами централізовано, а методи є гнучкими та доцільними по відношенню до обставин, що склалися.

Список використаних джерел:

1. Рудницька О.М., Біленька Я.Р. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств [Електронний ресурс] URL: <https://vlp.com.ua/files/special/19.pdf>
2. Наумов С. Як український бізнес виживає під час війни // Економічна правда. Березень 2023р. [Електронний ресурс] URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/6/697711/>
3. Кузьменко А. Бізнес у воєнний час: як змінилось законодавство // Економічна правда. Березень 2022р. [Електронний ресурс] URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/28/684801/>

АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАХОДИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Литовченко О. Ю., канд. екон. наук, доцент, Ганічева Д. О., бакалавр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

В кризових умовах, в умовах повномасштабної війни в Україні, коли стрімко перерозподіляється ресурсна база та змінюється ціна факторів виробництва, метою побудови та функціонування системи фінансової безпеки є